

Rada seniorů České republiky, o. s.

Nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3

Telefon: +420 234 462 073-7

Web adresa: www.rscr.cz

E-mail: rscr@rscr.cz

Mgr. Jan Dobeš

náměstek ministra práce a sociálních
věcí ČR, Na Poříčnickém právu 1

128 00 Praha 2

Váš dopis zn./ze dne _____ Naše značka (uveďte v odpovědi) _____ Vyřizuje/linka _____ V Praze
dne 15. srpna 2012

**Věc: Stanovisko, připomínky, požadavky a návrhy Rady seniorů České republiky k prvním
tezím Národní strategie podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017**

Rada seniorů České republiky považuje Národní strategii pozitivního stárnutí za důležitý dokument, který by měl zachytit trendy současného i předpokládaného pohybu v kvalitě života seniorské populace. Na základě jejich poznání by měly být definovány strategické priority, krátkodobé cíle, systémové, legislativní a finanční nástroje ke zkvalitnění života ve stáří. A to jak na úrovni státu, tak i krajské, městské a místní samosprávy. Národní strategie by se měla vyvarovat nedostatků současného Národního programu přípravy na stárnutí za které Rada seniorů ČR považuje:

1. dokument není plněn komplexně (za rok 2011 pouze 54 z 83 úkolů, tj. 64 %),
2. dokument nedostatečně řeší strategické priority seniorské populace, za které Rada seniorů ČR považuje:
 - a) dostupnost bydlení všem seniorům,
 - b) dostupnost kvalitní zdravotní péče všem seniorům a
 - c) dostupnost sociálních služeb,a to jak finanční, tak i regionální dostupnost,
3. plnění dokumentu není finančně zajištěno (rozpočtová a grantová politika odpovědných resortů, krajů a městské samosprávy není na realizaci Národního programu nastavena),
4. pro hodnocení Národního programu nejsou nastaveny indikátory,
5. plnění Národního programu již neposuzuje vláda jako v minulosti, ale pouze příslušný poradní orgán vlády, tj. Rada vlády pro seniory a stárnutí populace. Tuto skutečnost považuje Rada seniorů ČR za degradaci systému a také za snahu politiků vyvázat se z odpovědnosti za kvalitu života čtvrtiny populace.

Národní strategie by neměla opouštět závazky resortů stanovené současným Národním programem přípravy na stárnutí jejichž aktuálnost nadále přetrvává. A to:

2.C; 4.C; 4.F; 4.H; 4.L; 4.M; 4.Q; 5.K; 6.L; 6.O; 8.C; 8.E; 9.A; 9.B; 9.E a 9.G.

K jednotlivým kapitolám Národní strategie uplatňuje Rada seniorů ČR následné připomínky:

Celoživotní učení:

Kapitola je zpracována kvalitně. Ale lidé se budou celoživotně vzdělávat tehdy, pokud uvidí, že to má smysl. Tj. pokud následně získají pracovní uplatnění. U seniorů, tj. osob v poproduktivním věku, je celoživotní učení zatím ryze zájmovou sférou, v univerzitách třetího věku a v centrech celoživotního

vzdělávání svoje poznání obohacuje cca 55 000 příjemců starobních penzí. Tj. necelé dva procentní body z celkového počtu. Pokud absolvování univerzity třetího věku zvýší uplatnění seniorů na trhu práce (počítačová gramotnost, jazyková vybavenost, získání nebo zvýšení kvalifikace pro výkon seniorských profesí, atd.), bude jen dobře. Nový výpočet penzí a snížená valorizace penzí současně se zakládaným růstem životních nákladů nezbytných pro uspokojení základních životních potřeb seniorů ale budoucí poptávku po vzdělávacích aktivitách mohou ovlivnit. Podpora zapojení soukromých vysokých škol do systému univerzit třetího věku a tím uspokojení poptávky seniorů po tomto segmentu plnohodnotného života zřejmě zvýší finanční nároky na státní, respektive veřejné rozpočty.

Zaměstnávání starších osob a seniorů:

Kapitola sice obsahuje důraz na rozvoj age – managementu a podnikatelských aktivit generace 50+, ale ve vztahu k podpoře zaměstnávání seniorů, tj. příjemců starobních penzí, není zpracována komplexně. Rada seniorů postrádá např. vymezení seniorských profesí, systémy podpor seniorských agentur práce, veřejně podporované projekty nabídky mezigenerační spolupráce ve firmách, veřejně podporované projekty zaměstnávání sociálně ohrožených seniorů, projekty mezigenerační domácí péče a pomoci, databáze vyhledávání a nabídek seniorských expertů pro trh práce, atd.

Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce:

Kapitola je zpracována kvalitně, současné pojetí dobrovolnictví dle zákona o dobrovolnické službě je ale pojetí „úzké“ a silně formalizované. Např. celá činnost seniorského hnutí a městských klubů důchodců je postavena na dobrovolnických aktivitách. Dále činnost řady zájmových organizací a občanských sdružení ve kterých senioři převzali dominantní odpovědnost. Za významné dobrovolnické aktivity je jistě možno považovat též seniorskou sousedskou výpomoc, vyhledávací aktivity a pomoc osamoceným seniorům, atd. O dobrovolnictví projevují větší zájem senioři s vyššími příjmy, senioři s příjmy nižšími spíše hledají aktivity placené. Zkvalitnění současného zákona o dobrovolnické službě a zavedení motivačních nástrojů dobrovolnictví považujeme za prospěšné.

Kvalitní prostředí pro život seniorů:

Z hlediska kvality života ve stáří jde o kapitola zásadní, která by měla nastavit nástroje pro důstojný život seniorů ve společnosti více generací. A to i s ohledem na mezigenerační spravedlnost při rozdělování společenského bohatství. Ve vztahu k poměrně dobře definované vizi kapitoly nejsou vytyčené cíle ani následná opatření komplexní. Postrádáme nástroje k dosažení finanční dostupnosti nájemního bydlení osamocených seniorů (přijetí zákona o sociálním bydlení osob v seniorském věku), k šetření situace a vyhledávání osob ohrožených chudobou a materiální nouzí, k vyhledávání seniorů ohrožených sociálním vyloučením. Rada seniorů ČR podporuje rozvoj Rad seniorů na městské a místní úrovni, Krajské rady seniorů jako partnerské orgány krajských samospráv jsou ustaveny a pracují v devíti krajích. Ustavení třech dalších je připraveno do konce letošního roku. V posledních dvou krajích, a to v kraji Pardubickém a Karlovarském budou krajské rady seniorů ustaveny v roce 2013. Národní strategie by měla nastavit nástroje materiální a finanční podpory aktivit krajských, městských a místních Rad seniorů. V kapitole požadujeme též nastavení systému financování Rady seniorů ČR a jejich členských organizací.

Zdravé stárnutí:

Z hlediska kvality života ve stáří jde o druhou zásadní kapitola, která má v Národní strategii pozitivního stárnutí dominantní význam. Na rozdíl od ostatních kapitol považujeme tuto za nejméně propracovanou a nejméně koncepční. Postrádáme zejména nástroje seniorské ochrany finanční dostupnosti nezbytných léků, placených zdravotních služeb a pobytu v lůžkových zařízeních déle než jeden měsíc. Dále postrádáme celou oblast rozvoje gerontologie a geriatrie jako významných lékařských oborů s ohledem na demografické stárnutí, regionální dostupnost kvalitní lékařské péče pro seniory, atd.

Péče o seniory:

Kapitola je zpracována kvalitně, ve finanční strategii postrádáme zpracování osvědčených zahraničních zkušeností, tj. specializované pojistné systémy, zvláštní majetkové daně, atd.

V Národní strategii chybějí témata, které Rada seniorů ČR požaduje do dokumentu zpracovat:

- podpora rozvoje volno časových aktivit seniorské populace (podpora finanční dostupnosti kulturního, sportovního a turistického vyžití seniorské populace). A to jak na úrovni státu, tak i krajských a městských samospráv,
- výzkumné a analytické aktivity pohybu sociální, zdravotní situace a celé kvality života jednotlivých skupin seniorské populace (dle věku, pohlaví, charakteru bydlení, zdravotního stavu, v městském a venkovském osídlení, dle jednočlenných, dvoučlenných a vícečlenných domácností a dalších kategorií),
- vyhodnocování dopadů reforem a legislativních úprav důchodového, sociálního, zdravotního, daňového systému a bydlení na současnou a budoucí situaci starších osob,
- pravidelný monitoring ohrožených skupin seniorů příjmovou chudobou, materiální nouzí a sociálním vyloučením,
- šetření a nástroje k potírání diskriminace, vydírání a týrání starších lidí,
- výzkum, šetření, sběr a publikování statistických dat o seniorech,
- nastavení indikátorů, pravidelná kontrola a hodnocení realizace Národní strategie na celostátní, krajské a obecní úrovni,
- celá kapitola finančních a materiálních podpor Národní strategie. V opačném případě je nezbytné zpracovat příslušná ustanovení do každé kapitoly dokumentu.

V Praze dne 15. srpna 2012

Dr. Zdeněk Pernes
předseda
RS ČR